Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

1945 оной январиин 12
ПЯТНИЦА
№ 7 (4643)
Сэн 20 мүнгэн

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй болон БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

КОМСОМОЛЬСКО ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГОНУУД

Республикын аймаг ба районуудай, мүн городэй комсомольско эхин организацинуудаар тоосоото-һунгуулиин суглаанууд болоһоной һүүлээр, аймаг ба районуудай комсомольско конференцинүүд боложо дүүрэбэ. Мүнөө республикын комсомольско организацинууд, тэрэнэй члепүүд өөрынгөө областной конференцидэ бэлэдхэл хаа-хаанагүй хэжэ байна.

Комсомольско хүтэлбэрилхы органуудай тоосоото-һунгуулиин суглаанууд болбол мүнөө жэлдэ Эхэ оронoo хамгаалгын агуувхэ дайнай фронтнууд дээрэ алдарта Улаан Армиингаа яларма илалтануудые түйлажа байһан сагта үнгэргэгдөө. Гансахан энэ байдал хадаа республикын түт түмэн комсомолецуудые, мүн союзна бэшэ залуушуулые имагта баатаршалтанууд тээшэ зоригжуулжа байгаа.

«... Эхэ оронойнгоо нэрэ түрэ ба бэеэ даанхай байдалай түлөө советскэ эхэнэрнүүд. хүбүүд ба басагадууд ажалай фронт дээрэ шэн габьяа ба геройство гаргаа. Эдэнэр болбол немецко-фашистска бузар золигуудһаа Эхэ ороноо хамгаалжа байһан өөһэдынгөө эсэгэнэр ба хүбүүдэй. эгэшүүл ба ахалүүнэрэй нэрэ богто хүрэмөөр байһан байгаа».

Арадуудай агуувхэ вождь нүхэр Сталинай алтан үгэтэ энэ магтаалда хүртэһэн манай советскэ залуушуул, тэрэ тоодо манай республикын залуушуул магта ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйлажа, иимэ үндэр үнэлгэдэ харюусахые оролдоно. Советскэ залуушуудые илалтануудай тээшэ комсомолецуудшье зоригжуулан хүтэлбэрилнэ гээшэ. Энэ баримтые үнгэргэгдэһэн комсомольско хүтэлбэрилхы органуудай тоосоото-һунгуулиин суглаанууд эли тодоор. харуулһан байгаа.

Республикын олонхи аймаг ба районуудаар комсомольско хүтэлбэрилхы органуудай тоосоото-һунгуулиин суглаанууд идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ, олонхи комсомолецуудай эдибхитэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэбэ. Манай областной комсомольско организациин олонхинь, советскэ залуушуулые шэн зоригто ажал хүдэлмэри түйлаха тэшэ тээшэ зоригжуулан хүтэлбэрилжэ шададаг болоһонине тоосоото-һунгуулиин суглаанууд тодоор харуулба. Мүн энэ суглаанууд дээрэ нюур сахингүй шүүмжэлэлгэ хэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэридэхи дутуу дунда зүйлнүүдые юунһээшье айнгүйгөөр элирүүлбэ.

Манай республикын комсомольско организаци хадаа областной партийна организациин хүтэлбэри доро өөһэдынгөө члэнүүдые Эхэ орондоо ба фронтдоо туһаал һаа сэхээр туһалха хэрэг тээшэ урмашуулан зоригжуулжа шадаһан байна. Юундэб гэхэдэ, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйладаг стахановецуудай тоо сэо ехэнхинь залуушуул бии юм. Ажаүйлэдбэри дээрэ, колхозно ба совхозно поли дээрэ, мүн малай фермэнүүд дээрэ комсомолецууд са союзна бэшэ залуушуул имагта шэн зоригто ажал хүдэлмэрэ гаргаһан баримтанууд яһала олон байха.

Тиибэ яабашье олонхи комсомольско эхин организацинуудаар, илангаяа Бичурын, Иволгын, Сэлэнгын, Кабанскын, Яруунын ба Тарбагатайн аймагуудаар, мүн тэрэшэлэн Улан-Удэ городой Городской райондо тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дүүрэн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэжэ шадаагүй байшоо. Эндэ тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ комсомолецуудынь 100 процент хабаадалсаагүй байхаһаа гадна, нюур сахингүй шүүмжэлгэ хэхэ ябадал үргэнөөр дэлгэрээгүй байна. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай комсомолецуудай оройдоо 67 процентэнь тоосоото-һунгуулиин суглаануудта хабаадалсаба. Бичурын ба Сэлэнгын аймагуудта арай гэжэ 75 процент болоһон байха юм. ВЛКСМ-эй Городской районой конференци ёһотой бэлэдхэл хангагдаагүй дээрэһээ тиимэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэжэ шадагдаагүй байна. Тус конференциин олон тоопой делегадууд заседанида гээгдэжэ ерэһэн гү, али элэнхинь оройдоо шье ерээгүй байһан жэгшүүртэй баримтанууд элирүүлэгдэһэн бэлэй.

Дээрэ дурсагдаһан дутуу дунда зүйлнүүд юу харуулнаб? Түбхын түрүүндэ, комсомольско-хүтэлбэрилхы органуудай тоосоото-һунгуулиин суглаануудай болжо байхада ВЛКСМ-эй областной комитет, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хүдэлмэридэ оперативна туһаламжа хангалтагүйгөөр үгэһэнине харуулба гэжэ тобшолол хэхэдэ заахашье алдуу эндүү болохогүй гээшэ.

Мүн тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй Яруунын, Бичурын, Иволгын, Кабанскын, Сэлэнгын ба Тарбагатайн айкомууд, партиин Городской районой комитет өөһэдынгөө комсомольско организацинуудта энэ талаар һүрхэй туһаламжа үзүүлжэ шадаагүй байһаниинь гэршэлнэ.

Областной комсомольско организаци, тэрэнэй бүхы члэнүүд болбол Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй алдарта ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөе үшөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ элирүүлэгдэһэн дутуу дунда зүйлнүүдээ бүримүһэн усадхажа, областной комсомольско конференци ба республикынгаа түүхэтэ ойе угтахань лабтай.

Московско нүүрһэнэй бассейнын шахтёрнуудһаа — Гүрэнэй Оборонын Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр И. В. СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Гүрэнэй Оборонын Комитедэй шиидхэбэрине дүүргэжэ, «Москвоуголь» комбинадай шахтёрнуудай коллектив немецкэ булимтарагшадай һандаргаһан Мосбассай шахтануудые хүсэд һэргээн бодхоогдоод, мүнөө үедэ дайнай урда тээхиһээ хоёр үлүүтэй дахин ехээр нүүрһэ үгэжэ байна.

Дайнай үеын хүшэр хүндэ эрхэ байдалда шахтануудые һэргээн бодхоохотой хамта сүүлэй соо 9,5 мянган тонно хүсэтэй 11 шэнэ шахта баригдаа.

Манай түрэл газар дайдые немецкэ булимтарагшадһаа хүсэд сэбэрлэһэн шэн габьяата Улаан Армиин агуувхэ илалтанууд Мосбассай шахтёрнуудые ажалай шэнэ баатаршалгануудта зоригжуулаа.

Нүхэр Сталин, «Москвоуголь» комбинат нүүрһэ абаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоо урид декабриин 8-да дүүргэжэ, 1944 ондо түсэбһөө гадуур 660 мянган тонно нүүрһэ үгэбэ гэжэ Танда элидхэнэбди.

1944 оной январиин 3-да Танай нэрэ дээрэ бэшэһэн бэшэг соогоо Мосбассай шахтёрнууд 1943 оной декабриинхида орходоо 1944 оной декабрь соо сүүдхэдэ нүүрһэ абалгаяа 20 процент нэмээхэ гэжэ уялга үгэһэн байгаа. Үнэн дээрээ энэ үе соо сүүдхэ бүриин нүүрһэ абалга 27,5 процент нэмэһэн байна.

Манай столица Москва ба Советскэ Союзай центральна областьнуудай заводууд, электростанцинууд ба транспортые тэжээжэ байгаа подмосковно нүүрһые хүгжөөхэ тушаа Танай заабарине дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэхэ зуураа, Московско нүүрһэнэй комбинадай шахтёрнууд нүүрһэ абалгые 1945 ондошье саашадань хүгжөөхэ ба ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тушаа парти ба правительствын бүхы даалгабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэхэ байха гэжэ, Иосиф Виссарионович Танине найдуулнабди.

«Москвоуголь» комбинадай начальник ОНИНА.
Главна инженер РЕЗНИКОВ.
«Мосшахтстрой» трестын эгхилэгшэ ПАРАМОНОВ.
ВКП(б)-гэй МК-гэй секретарь ЧЕРНОУСОВ.

Ойн урда тээхи мүрысөөн

Хоринн аймагай ажалшад Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сүлөөлһэн үдэрһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтуулан социалистическэ мүрысөөндэ үргэнөөр оролсожо байна. Аймагай эмхи зургаан, ажаүйлэдбэриин предприяти, колхоз, МТС-үүдээр болоһон суглаануудта хабаадаһан олон тоото хүнүүд энэ алдарта ойн үдэрые амжалтатайгаар угтахын түлөө шэнэнүүд социалистическэ уялгануудые абаба. Аймагай центрдэхи суглаанда хабаадагшад шэнээр баригдажа байһан Үдэ голой хүүргые мартын 1 хүртэр дүүргэхэ, Хүл тосхондохи больницые Хоринн пентртэ урилаад. хуушан һууридань түберкулезно санатори түхеэрхэ уялгануудые абаһан байна. Мүн энэ аймагай ажалшадай уялганууд соо Курбын сомоной соведэй колхозуудые февралиин 25 хүртэр телефонтой болгохо, 4 уншалгын байшан шэнээр бариха, аймагай центртэхи социалистическэ культурынгаа Байшан заһабарилха гэхэ мэтын пунктнүүд бэшэгдэнхэй.

Бурбын, Хоринн леспромхозой хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ сезонно түсэбөө мартын 1-дэ, Хангатайн леспромхозой хүдэлмэришэд мартын 5-да дүүргэхэ уялгануудые абаһан байна. Эдэ леспромхозуудай модо отологшод, шэрэгшэд болон таллуулагшад үндэр бүтээсэ болон эрхим шанарай түлөө бултадаа мүрысэнхэй.

Үдын болон Хоринн машинно-тракторна станцинуудай коллективүүд Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтуулан республикын правительство ба ВКП(б)-гэй Обкомой хандалгые халуунаар дэмжэжэ, трактор болон хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдые заһабарилха түсэбүүдээ мартын 1 хүртэр дүүргэхэ уялгануудые абаа.

Тэрэшэлэн тус хандалгые зүбшэн хэлсэһэн аймагай 11 колхозууд алуу малаа атар таргаар үбэлжүүлжэ, гүрэнэй түсэб дүүргэхэ ябадал хангаха, хабарай тарилгада хаһа болзор соонь бэлэдхэжэ үндэр ургаса хуряахын түлөө ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсобод.

Мүнөө тус аймаг соо Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэн үдэрһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтуулан БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум, БМАССР-эй Совнарком, ВКП(б)-гэй Обкомой хандалгые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлһөөр.

МАРТЫН 2-то

БУРЯТ-МОНГОЛЫЕ

сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ой гүйсэхэнь

Эрхим амжалтануудаар угтая!

Курумканайхид Баргажанай колхозуудта хүрэнгөөр туһалхань

КУРУМКАН. (Телефоноор абтаба). Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтуулан Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, БМАССР-эй Совнарком, ВКП(б)-гэй Обкомой хандалгые аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд халуунаар угтажа һайшааба.

Эндэхи колхознигууд хабарай тарилгада бэлэдхэлээ һаяар дүүргэжэ, ерэхэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряахын түлөө кондицинно эрхим шанартай үрһэ бэлэдхэхэ, машина зэмсэгүүдээ хаһа саг соонь заһабарилха, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудаа һайн шанартайгаар үнгэргэхэ социалистическэ уялгануудые абажа бултадаа мүрысэбэд.

Тэрэшэлэн тус аймагай колхозууд Баргажанай колхозуудта социалистическэ туһаламжа болгон 2000 центнер үрһэ үгэхэ уялга абаһан байна.

Д. САНЖИМИТЫПОВ,
ВКП(б)-гэй айкомой секретарь.

ТҮРҮҮ КОЛЛЕКТИВЭЙ УЯЛҒА

Бурят-Монголые сагаангвардецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтуулан республикын правительство болон ВКП(б)-гэй Обкомой хандалгада харюу болгон ПВРЗ гэй зэд шудхадаг цехын коллектив январь ба февраль һарануудайнгаа түсэб 105 процент болгохо, агуухэ Сталинда ба алдарта Улаан Армидаа рапорталха эрхэ олохын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсохо гэхэ мэтын уялгануудые абаад, тэрэнээ мүнөө үнэн ажалаарза бэелүүлжэ ябанад.

Үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшын үдэрһөө эхилээд түс цех ажалаа графигай ёһоор ябуулжа, цехын түрүү хүдэлмэрилэгшэд нүхэд П. Диянова, И. Богинскпй, Н. Гаврилов ба мастер нүхэр П. Фёдоров гэгшэд эрхим амжалтануудые түйланад.

Үнгэрэгшэ жэлэй һүүлшын хахадһаа түсэбөө болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэһэн түрүү цехын коллективэйхид республикынгаа правительствын хандалгые халуунаар угтажа һайшаагаад социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсобод.

А. ЖАРКОВ.

БМАССР-эй Совнаркомдо

Курумканиие радиотой болгохо тухай

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет 250 радиоточкотой радиоузел Курумканда бии болгохо тухай тогтоол гаргаба.

1945 оной мартын 1 болтор 50 радиоточкотой, сентябриин 1 болтор 200 радиоточкотой радиодамжуулгын сеть тэндэ байгуулагдахань.

Эдэ радиодамжуулгын сеть ба радиоузел байгуулха хэрэгтэ 30 мянган түхэриг табигдаба.

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ.
Младша лейтенант Поляков гэгшын пулемётно взвод немагтай газараар буулалгын позицида ошожо ябана.
Б. Вельяшевай фото (ТАСС-эй фотохроника).

Партийна ажабайдал

Партийна шиидхэбэриин дүүргэлтые шалгана

Үнгэрэгшэ жэлэй декабриин эхеэр ВКП(б)-гэй Бичурын айкомой ээлжээтэ пленум боложо, тэрээн дээрэ партиин обкомой XVIII пленумэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсээд, мал үсхэбэрилхэ болон үндэр баян ургаса түйлаха зорилготойгоор дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан шиидхэбэри баталан абаһан байгаа.

Мүнөө партиин айкомой бүхы таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд энэ шиидхэбэриин дүүргэлтые шалгажа байна. Теэд, энэ шалгалта олонхи колхозуудай партийна эхин организацинууд ба тэдэнэй коммунистнууд пленумэй шиидхэбэрине тон хангалтагүйгөөр дүүргэлтэ болгожо байһаниинь харуулба. Аймагай олонхи колхозууд ерэхэ хабарай тарилгада обор нобшоор бэлэдхэжэ байха юм. Түбхын түрүүндэ үбэлэй үедэ бэелүүлэгдэхэ агротехническэ хэмжээябуулганууд тиимэ гэшэгүй муугаар дүүргэгдэжэ байна.

Жэшээлхэдэ, аймагай колхозууд 17.000 гектар газар дээрэ саһа тогтоохо байһан аад, һүүлэй мэдээгээр оройдоо 5.000 гектар дээрэ тогтоогоод, һанаа амархан һуужа байнад. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Иванов) эройдоо 17 гектар газар дээрэ саһа тогтоогоо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай олонхи колхозууд пар бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй байшоо. Хэрбээ эндэхи колхозууд 1940 ондо бүхы тарилгынгаа талмайн 35 процентые хоёр дахин хахалагдаһан пар дээрэ тариһан байгаа һаа 1944 ондо оройдоо 8 процентыень хоёр дахин элдүүрилэгдэһэн газар дээрэ тариһан байна. Эгээл иимэһээ эндэхи колхозууд үндэр баян ургаса түйлаагүй гээшэ. Тарилгын газарые үһалха хүдэлмэри оройдоошье хэгдэнэгүй гэхэдэ үлүү юумэ болохогүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ капава һубаг шэнээр малтагдахаһаа бэйтагай хуушанайхиншье һэльбэгдэдэггүй болошоо.

Илалтын үндэр ургаса түйлаха гээ һаа, эндэхид эрхим шанартай үрһэ хүрэнгэ түсэбөйнгөө ёһоор саг болзор соонь хаажа, тэрэнээ һайнаар сэбэрлэхэ байгаа. Теэд, энэ хүдэлмэри мүн лэ муутаар дүүргэгдэжэ байна. Хэрбээ аймагай колхозууд 22.000 центнер үрһэ хүрэнгэ хааха байгаа һаа, мүнөө арайхан гэжэ 9.000 центнер хаагаад, тэрэнь үшөө сэбэрлэгдэжэ эхилээдүй зандаа.

Хүдөө-ажахын машина зэмсэг заһабарилха түсэб баһал дүүргэгдэнэгүй. 1.200 плуг заһабарилагдаха байһан аад, 435 плуг заһабарилагдаа гэһэн «мэдээн» А30-до байха юм. Аймагай 35 колхозуудпаа миил 26 колхозынь хүдөө-ажалай машинануудые заһабарижа ахилээ гэһэн хэнэйшье этигэхын аргагү[й] балар мэдээн аймагай газар[ай] таһагта байна. Н-Стретин[ск]э сельсоведэй Сталинай нэрэм[жэ]тэ колхоз хабарай тарил[гаа] тон муугаар бэлэдхэнэ. Энэ [кол]хоз хадаа хоёр һарын тур[шада] оройдоо 50 гектар газар д[ээрэ] саһа тогтоогоод, машина зэ[мсэг] заһабарилха ба үрһэ хү[рэнгэ] хааха хүдэлмэрие эхилээгү[й] гэжэ убай һэнгэргүй мэдээ А[30]до хүргэбэ.

Хабарай тарилгада мори ү[н]гаа баһал бэлэдхэжэ шадааг[үй]. Яяр яндан, яһа арһан болошо[д] моридынь хээрын бэлшээр[идэ] намнагдашоод байна. Үнэһэ, [...] буунай аргал суглуулха гэхэ [...]тын хүдэлмэринүүдые эхи[л...] колхозууд аймаг соо үты ша[...] гэхэдэ болохо юм.

Бурят-Монголые сагаангв[ардеецүүд] ба интервентнүүд[һээ] сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэл[эй] ойе ажал хүдэлмэри дээрэ [ам]жалтануудые түйлажа угта[ха] гэһэн ойн урга тээхи социал[ис]тическэ мүрысөөн республикы[н] колхозуудаар үшөө хүсэтэйг[ээр] дэлгэржэ байна. Тиимэһээ э[нэ] аймагай колхозууд ба МТС-[үүд] түс мүрысөөндэ эдибхитэй[гээр] оролсожо, өөһэдынгөө хүдэлмэр[идэ]дахи дутуу дунда зүйлнүү[дые] ойрын үдэрнүүдтэ усадхаха [...]зэ гэжэ сэхэм найдагдана.

Ц. НИМАЕВ,
(манай корреспондент).

Коммунистнуудай һуралсал

ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айкомой бюрогой шиидхэбэриин үндэһөөр түс аймаг соо олон тоото политическэ һургуулинууд ба кружогууд нээгдээд, тэндэ партийно-советскэ эдибхитэд һуралсажа, өөһэдынгөө идейно-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлжэ байнад.

Мүнөө 10 политическэ һургуулинуудта 119 хүн, «Советскэ Союзай Эсэгэ оронэө хамгаалгын агуухэ дайн тухай» нүхэр Сталинай түүхэтэ номые шудалха 13 кружокто хэдэн арбаад хүн һуража байна.

Мүн аймагай центэртэ үдэшын партийна һургуули нээгдэжэ, т[э]рээндэ 20 хүн һуража ба[йна] юм. Эдэ һургуулинуудта хаба[ал]далсадаг хүнүүд хэшээлдээ эди[б]хитэйгээр хандадаг болоо.

Г. БАДМАЕВ.

Соведүүдэй мүрысөөн

Сомоной соведэй сесси дээрэ

Ажалшадай депутадуудай сельскэ ба сомонуудай Соведүүдэй республиканскэ социалистическэ мүрысөөндэ ороходоо Сэлэнгын аймагай Тамчын сомоной Соведэй депутадууд ба эдхибхитэд советскэ хүдэлмэрине һайжаруулха талаар тодорхой уялгануудые абаха зуураа аймагайнгаа түрүү болохо Зуево-Сутайн сомоной Соведые мүрысөөндэ уриһан байгаа.

Түс сомоной Соведэй исполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Балмацыренов, мүн тэрэшэлэн бүхы депутадууд болон эдибхитэд гүрэн түрын хэрэгтэ үргэн нийтые хабаадуулдаг болоо һаа, Соведэй хүдэлмэри дээрэ заатагүй амжалтанууд түйлагдаха гэжэ һайнаар мэдэлэг болоо. Социалистическэ мүрысөөндэ ороходоо абаһан уялганууд соогоо тамчынхид болбол нүхэр Сталинай түүхэтэ элидхэл ба приказ соо хэлэгдэһэн заабаринуудые бэелүүлхэ нэгэн хүсэлэнтэй зорилгонуудые урдаа табиһан бэлэй. Иитээд байхадаа энэ сомоной Соведэй депутадууд ба эдибхитэд айхабтар хүндэтэй ба харюусалгатай үүргэнүүдые бэелүүлхэ болоно гээшэ.

Социалистическэ уялгануудые абаха хэрэг өхөхэн харюусалгатай байна. Тиимэһээ бэе дээрээ даажа абаһан уялгануудаа саг болзор соонь дүүргэхэ ябадалые удаа дары шалгажа байха гээшэ угаа шухала болоно. Хэрбээ абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр депутадууд ба эдибхитэд бүхэн дүүргэжэ шадаа һаань сомоной Соведэй хүндэнь заатагүй дээшэлхэ байна. Теэд, түс сомоной Соведэй депутадууд болон эдибхитэд дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ яһала һайнаар хүдэлмэрилжэ, аймаг соогоо түрүү сомоной Соведүүдтэй нэгэндэ тоологдохо эрхэтэй болоожо шадаа.

Түс сомоной колхозууд үнгэрэгшэ 1944 ондо ажахын-политическэ удхашанартай кампаниинуудые саг болзор соонь дүүргэһэн байгаа. Жэшээнь, «Социализм» артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжанов), мүн Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө-ажалай артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Д. Гурожапов) хабарай тарилгын түсэбые үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, пар хахалаагые эрхим һайн шанартайгаар түсэбһөөн үлүү дүүргэжэ, ерэхэ хабарта үндэр баян—илалтын ургаса түйлаха үндэһэ һуури байгуулжа шадаһан байнад.

Малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые энэ хоёр колхозууд бүхы түрэлөөрынь үлүүлэн дүүргэжэ, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлжэ, алдар суутай болоһон байна. Мүнгэн түлбэриин түсэбые болзорһоонь урид эгээн түрүүлэн дүүргэһэнэйнь түлөө эндэхи депутадууд ба эдибхитэдые Аймгүйсэдкэм шагнаһан байха юм.

Һаяхан, түс Соведэй депутадууд ба эдибхитэд «Известия» газетэдэ Саратовскэ областиин Алексеевскэ сельсоведэй исполкомой түрүүлэгшэ нүхэр В. Зотовой «Сельскэ Соведүүдэй хүндые дээшэлүүлхэ тухай» статьяе зүбшэн хэлсэхэ зуураа тэндэ хэлэгдэһэн дутуу дунда зүйлнүүд манайшье Соведэй хүдэлмэридэ бии гэжэ тэмдэглэбэ.

Үнэндөөшье энэ Соведэй хүдэлмэридэ дутуу дунда зүйлнүүд олон бии. Түбхын түрүүндэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрие сомон дотороо партиин обкомой XVIII пленумэй шиидхэбэриин ёһоор табиха хэрэгтэ, эндэхи Соведэй олонхи депутадууд эдибхигүйгөөр хандажа, партийна организацидаа энэ талаар горьтой туһаламжа үзүүлжэ шаданагүй. Колхозно клуб, уншалгын байшан болон улаан булангууд культурно-гэгээрэлэй ба сэдэл-болбосоролой хүдэлмэринүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа өөһэдынгөө хүдэлмэринүүдые мүнөө үеын оршон байдалтай тааралдуулан шэнэдхэн табижа шадаагүй байһан баримтанууд элирүүлэгдэбэ.

Газетын витринэ, радиогоор дамжуулагдаһан шэнэ шэнэ һонинуудые тэрэ дары үргэн нийтэ ажалшадай дунда тараадаггүй. Харин энэ хүдэлмэрине нүагта агитаторнууд, коммунистнууд [о]лон комсомолецууд хэхэ ёһо[той] юм гэжэ һанаад, тэрээндэ эд[иб]хигүйгөөр хабаадалсажа бай[ха] депутадууд байха юм.

Тэрээнһээ гадна, «Социализ[м]» колхоз мүнөө хүртэр телефон[той] болоожо шадаагүй байна. Эн[э] тушаа хараалагдаһан мүнгэн [ба] материальна зөөринүүдынь им[а]та сомоной Соведэй гэмээр м[ү]нөө хүртэр ашаглагданагүй ба[й]һаар. Мүн тэрэшэлэн Молотов[ой] нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ т[ү]повой амбулатори бариха тух[ай] гаргагдаһан сомоной Сове[дэй] сессиин шиидхэбэри мүнөө хү[р]тэр хүсэндөө ороогүй байна. Энэ мэтын дутуунууд энэ Со[ве]дэй хүдэлмэридэ яһала о[л]... байха.

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтаха социалистическэ мүрысөөн мүнөө манай республика соо хаа-хаанагүй үшөө хүсэтэйгөөр дэлгэрбэ. Энэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, хама бүхы дутуу дундануудаа эндэхи усадхажа, түүхэтэ ойгоо парэтэ түрэтэйгөөр угтаха ёһотой.

Н. ГАРМАЕВ.

Бурят-Монголые сулөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойдо угтамжа

Абаһан уялгаяа арюунаар дүүргэе!

...РЗ-гэй эрхим токарьнуудай нэгэн Н. Жадиков гэгшэ нүхэр ...ов начальнигтай цехтэ хүдэлмэрилжэ өөрөө нормоёо 350 ... хүртэр дүүргэнэ. А. Поповой фото.

Иволгынхид, уялгаяа нягтаар дүүргэгты!

...Монголые сагаангвардеец... интервентнүүдһээ сү... үдэрһөө хойшо 25 жэ... угтуулан республикын ...льство болон ВКП(б)-гэй хандалгые Иволгын ай... ...жалшад халуунаар угта... ...аагаад, ажал хүдэлмэрэе шангадхахаар зорижэн, ...стическэ мүрысөөндэ оролсобод.

...ын машинно-тракторна ... коллектив трактор б... ...өө-ажалай машина зэмсэ... заһабарилха түсэбөө Ху... ...нэг-Таряашанай Улаан үдэр—февралиин 23-да ...шанартайгаар дүүргэхын мүрысөөнэй эршэ улам ...аба. Мүн МТС-эйнгээ ...үүсые культурна болб... ...охын түлөө хүдэлмэри... ...айха 20 квартиратай ...ово, клуб гэхэ мэтэнүү... ...нээр түхеэрхэ уялга машинно-тракторна мастерской заһабарилжа дүүргэхээр шиидэ... пэн байна. Эдэнэр МТС-эй центртэ мүнөө баригдажа байгаа хамтын байра, столовонуудайнгаа барилга һаяар дүүргэхэнь.

...ын МТС-эй тракторист... ...э жэлэй полевой хүдэл... ...үелэ зөөлэн хахалалгада условно трактор бухэ... ...0 гектар элтүүрилхээр ...гал6ад. Участково механи... ...эр Баженов республикын ...льство болон ВКП(б)-гэй хандалгые зүбшэн хэлэ... ...эрэ өөрынгөө участогай тракторнстнуудта 500 гек... ...ага бэшэ газар элдүүлжэ эмхидхэхын тулада трак... ...заһабарилгые эрхим шанар... ...үнгэргэхэ хэрэгтэ бухы ...оо гаргахаар бэлэн бай... ...а. Тэрэшэлэн тус МТС-эй ...в февралиин 2 болтор

XXVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой фермэ, гүүртэнүүдэй малшад үбэлжэлгэ болон шэнэ түл абалгые эрхим һайнаар үнгэргэжэ адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, малай тэжээл зүбөөр, гамтайгаар гарга шалха гэхэ мэтын уялгануудые абаад, түрүүшын үдэрһөө хойшо хүдэлмэрэе шэнэдхэн табиба. Мүнөө энэ артель нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхын тулада 8 мори, 10 хониио табинхай. Тэрэшэлэн тарияанажалайнь бригадын члеүүд агротехническэ хэмжээ ябуулгануудаа шангадхан поли дээрэ шэбхэ шэрэлгэеэ мартын 1 дэ, саһа тогтоолго бүри һаяар. хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдээ заһабарилга февралиин 1-дэ түүргэхэ уялгануудые абажа бултадаа мүрысэбэ.

Тэрэшэлэн «Улаан Оронго» колхозой члеүүд энэ хандалгада харюу болгон малай тэжээл арбилха хэдэн хэмжээнүүдые абаһан байна. Мүнөө нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ 30 мори унаа, хэдэн хүн гаранхай. Үбэлэй бэлшээридэ 150 мориид адуулагдана. Энэ мэтын уялгануудые абажа социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоһон колхозниигууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд 25 жэлэй ойн үдэрые ажалай дэбжэлтээр угтахын түлөө шангаар тэмсэжэ оробод.

...одобэлэдхэлшэдэй оролдосо

...гын аймагай Дунда-Ху... ...моной Кировой нэрэмжэ... ...хозой модобэлэдхэлшэд ...муу бэшээр ябуулнад. ...түүд нүхэд Санжа Очир Хандажап Дамбаева гэг... ...моёо 200 процент хүргэ... ...н тэрэшэлэн модошэрэг... ...эд Ж. Жапов ба Б. Цыденова гэгшэд даалгабарита нормоёо 150—160 процент хүргэнэд.

Мүнөө модобэлэдхэлшэд республикынгаа алдарта ойе ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйлажа угтахын түлөө оролдосоёо гаргажа ябана.

А. НАМДАКОВ

Шэнэ амжалта түйлахын түлөө

Улан-Удын депогой механическа цехын нүхэр И. Донин гэгшын хүтэлбэрилдэг токарьнуудай бригада 1944 оной декабрь һарын туршада ажалаа эрхим жэшээ болюмоор ябуулжа, декабрь һарынгаа түсэб 252 процент дүүргээ. Тус бригада ажал дээрээ амжалта түйлаһанайнгаа түлөө фронтовой бригада гэһэн нэрэ олобо.

Бригадын эрхим стахановецууд нүхэд Литвинова ба Комяков гэгшэд даалгабарита нормонуудаа 250 процент хүртэр дүүргэнэд. Бригадын эгээл залуухан токарь нүхэр Пшеничникова гэгшэ богонихон саг соо мэргэжэл шудалжа халаанайнгаа нормо 150—160 процент хүргэнэ. Бригадир нүхэр И. Донин өөрөө ажал дээрээ жэшээ харуулжа дүүргэнэ. Мүнөө нүхэр Донин лан нормоёо 300 процент хүртэр механическа цехын хүтэлбэрилэгшэ болгогдонхой.

Мүнөө тус бригадынхид Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сулөөлһэн үдэрһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтуулан республикын бухы ажалшадта БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум, БМАССР-эй Совнарком болон ВКП(б)-гэй обкомой хандаһан бэшэгые зүбшэн хэлсэжэ һайшаагаад, энэ үдэрые ажалай амжалтануудаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ бултадаа оролсожо, даалгабарита нормонуудаа үдэр бүри дэшэлүүлхэеэ гэһэн тобшо уялганууые абабад.

А. АНТОНОВ.

МТС-үүдээр ТРАКТОР ЗАҺАБАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ БМАССР-эй НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1945 оной январиин 5.

МТС-үүд	Трактор заһабарилгын жэлэй түсэб дүүргэлтэ (процент.)
Хэжэнгын	78,2
Ехэ-Кударын	67,2
Закаменай	57,6
Кыренскэ	52,7
Баргажанай	51,2
Саянтын	51,1
Торейскэ	50,0
Сэлэнгын	46 5
Чесанын	45,6
Бага-Куналейн	45,6
Кабанскын	45 0
Эгатын	44,6
Сэлэндумын	43,7
Хориин	42,5
Тимлюйскэ	41,6
Итанцын	41,0
Сагаан-Усанай	39,1
Иволгын	38,8
Санейн	38,8
Ново-Брянскэ	35,7
Удын	35,7
...онхотойн	35,6
Түнхэнэй	35,1
Кяхтын	31,1
...уулгын	31,5
Ехэ-Куналейн	30 9
Тарбагатайн	30,9
Бичурын	29,5
Хурбын	28,8
Жиримскэ	23,5
Окино-Ключевскэ	23,4

ХАМТА 39

Үшөөтэйн, Куйтунскэ МТС-үүдтэ заһабарилагдаһан трактор угы зандаа.

Тарилгадаа шэлэмэл үрһэ бэлэдхэхэ

Хаһа болзор соонь сэбэр үрһэ бэлэдхэһэн колхозууд жэл бүри үндэр ургаса хуряадаг. Тингэжэ гүрэнтэйгөө саг болзор соонь тооһодог, тарилгадаа бардам хүрхэ үрһэ хаадаг байна. Гэбэшье, республикын зарим аймаг колхозууд эрхим үрһэ бэлэдхэжэ хүрэнгын фонд байгуулха хэрэгтэ мүнөө болтор хайхарамжагүйгөөр хандаһаар. Үнгэрһэн декада соо республика дотор хүрэнгэ хааха түсэб 30 гаран процент дүүрэһэн байба. Баргажанай, Закаменай, Байкало-Кударын, Кударын, аймагууд энэ декада соо 4-һөө 5 процент хүртэр ургалта үгэжэ бэшэ аймагуудһаа дээрэ ябана. Тиихэдэнь Бичурын, Яруунын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн, Иволгын, Прибайкальскэ, Курумканай аймагууд үнгэрһэн декада соо нэгэшье центнер үрһэ хааһагүй байха юм. Эдэ аймагууд үрһэнэй фондо нэмэлтэ болгон доторойнгоо бухы хэрэгсэлнүүдые бүрин хэрэглэжэ шадаа һаа хэдэ хэдэн центнер ургалта үгэхэ аргатай байгаа. Үнгэрһэн декада соо үрһэ хаалгаар миин 0,3 процент ургалта үгэһэн Кабанскын аймаг аяар мүнөө болтор 100 гаран гектарай таряа сохижо дүүргээдүй байһаар.

Үрһэ хаалгын түсэбэй республика дотор иимэ хангалтагүйгөөр ябажа байһан темпые запаһаа тэсэжэ боломоор бэшэ. Аймагай газартаряалангай органуud болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үрһэ хааха түсэб энэ гэһээр дүүргэхэ хэрэгтэ бухы аргаяа хэрэглэхэ сагынь хүрэжэ ерээ. Түрүүн түрүүндэ сохигдоогүй хэбтэһэн таряае энэ гэһээр сохихо, муу шанартайгаар сохигдоһон таряае дахин сохихо ябадал эмхидхэхэ шухала. Мүнөө хүртэр сагаан талада болон обин хэзгүүр хэбтэһэн таряае бүгэдынь амбаар, складуудта хаажа халагалха ябадал хангаха хэрэгтэй. Энээнтэй хамта колхоз хоорондынь социалистическэ туһаламжа эмхидхэхэ шухала. Үрһөөр элбэг колхозууд гээгдэнги колхозуудтаа али болохо туһа хүргэхэ уялгатай.

Тэрэшэлэн үрһэ сэбэрлэхэ хэрэгтэ түсгаар анхарал табигдаха ёһотой. Үрһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри һүүлэй үдэрнүүдтэ Түнхэнэй, Сэлэнгын аймагууд бэшэ аймагуудта орохоёо дээрээр эмхидхэжэ байна. Баргажанай, Иволгын, Тарбагатайн, Хориин, Прибайкальскэ, Курумканай аймагууд үрһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри шангадхаха тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй. Эдэ аймагууд үнгэрһэн 10 хоног соо энэ гэхэ хүдэлмэри ябуулаагүй байба. Гадна, Курумканай, Баргажанай аймагууд аяар мүнөө хүртэр үрһэнэйнгөө шанар шалгуулаагүй байха юм.

Гадна, зарим аймагуудай колхозууд үрһэнэй таряа хадагалалжада үгэхэдөө кладовщигта актгүйгөөр тушаажа, тэдэнэрэй харюусалгые багадхаһан байна. Түнхэнэй, Курумканай аймагуудай газарай таһагууд энэ хүдэлмэриие мүнөө хүртэр хэрэгсээгэгүй байһаар.

Зарим аймаг, колхозуудаар таряа сэбэрлэхэ машинанууд хүсэд хүдэлмэрилнэгүй. Тэрээн дээрэһээ болжо үрһэ сэбэрлэхэ ябадал хангалтагүй байха юм. Мүн сэбэрлэгдэһэн үрһэнэй тарилгын кондицида хүрэһэн тухайнь лабораторинуудта шалгуулнагүй.

Хабарай тарилгын эхилтэр үсөөн үдэр үлэжэ байна. Тиихэдэнь үрһэнэй фонд байгуулгын түсэб иимээр дүүргэжэ байха гээшэ бэрхэшээлтэ хэрэг байна. Хэрбээ республикын колхозууд үрһэ хааха, сэбэрлэхэ, тарилгын кондицида хүргэхэ ябадалда иимээр хандаһан зангаараа байгаа һаа ехэхэн аюулда тохёолдожо, саг дээрээ ошоходоо үрэһөөр дутамаг байжа болохо байна. Тингэбэл үндэр ургаса хуряаха ябадал хаһагдахань мэдээжэ. Тингэбэл үрһэнэй фонд байгуулгын түсэб дүүргэхэ ябадалда һаад түбэг тохёолдуулһан гэмтэ нюурнууд хуулиин шанга харюусалгада хабаадахань лабтай. Тиимэдэ республикын газартаряалангай орган, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд кондиционно эрхим шанартай үрһэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ бухы аргаяа элсүүлхэ ёһотой. Республика дотор үрһэ хаалгын түсэб дүүргэхэ бухы арга бии. Имагтал энээниие зүбөөр, шадамараар хэрэглэхэ шухала.

Аймагай партийна, советскэ органуудай хүтэлбэри доро газарай таһаг болон колхозууд эрхим шанартай үрһэ хаажа 1945 ондо үндэр баян ургаса хуряаха бата бэхи үндэһэ һуури табиха ёһотой.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикын бухы ажалшад Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сулөөлһэн үдэрһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтуулан Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, БМАССР-эй Совнарком, ВКП(б)-гэй Обкомой хандалгые халуунаар һайшаагаад социалистическэ мүрысөөнэй долгиие шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлэн хамаг бухы хүдэлмэрее шангадхажа байна. Тиин, эдэ үдэрнүүдтэ аймаг болон колхозууд үрһэнэй фонд байгуулха түсэбүүдээ дүүргэжэ, тарилгадаа бардам хүрэхэ сэбэр хүрэнгэтэй болохын түлөө үдэр һүнигүй тэмсэхэ уялгатай. Тингээд байхадаа республикын колхозууд үрһэ хааха түсэбөө һаяар дүүргэжэ шадаха байна.

П. БЕЖЕНОВ.
БМАССР-эй Наркомземэй сортовой Управлениин начальник.

Ц. Помтоев

БЭЛЭГ

(Рассказ)

Эндэ манайхинай саг зуурын оборонодо байһан үе. Гвардиин сержант Бадма гурбан гвардеецын ахалагша боложо, ехэ буугай батареяын байха урдшалан бэлдэһэн газарта харуулда ерэбэ. Немецүүдһээ һаяхан манай сүлөөлһэн газар байба. Батареяын байха газарта ойро шатаһан гэрэй һуури нэгэ һандархай амбаар ба ехэ сарай байба. Бадма хүбүүдээрээ сарайн хажуула байрлаба. Окоп малтаба. Сарай шадар улаан сэрэгэйхидһээ бэшэ нэгэшье хүн үгы. Малшье үгы. Ганса дайсанай ехэ буугай һомон эндэ тэндэ унажа шангаар тэһэрнэ. Дайсанай буугай замхаһан, номхон тунгалаг үелэ, һандархай амбаар доороһоо 12 шаб шаранууд дальбараа дахуулһан томо шара тахяа хараашалһаар гаража бэлшэдэг байба. Дахуулжа ябаха эхэгүй үрээгэрхэнүүд зүдэрүү болоһон 10 борохонууд дальбараанууд сарайн урда үтэүрһээ гараад, хурта дурагүй бэлшэдэг болобо. Бадма тэдэ дал бараануудые ехэтэ хөөршөөбэ. Харуулда байгшад тэдэнэй үлэһэн: кашаяа үгэжэ бэедээ тэдэнииие эрьюулбэ. Каша үгэхэдэнь эхэ шара тахяань дальбараануудтаа тараан хубаажа үгэдэг байба. Бадма тэрэ дальбараануудтаа сарай соо байра түхеэржэ үгэбэ. Шара тахяа 10 үншэн дальбараануудые өөрынгөө дальбараануудтай хамталаад 22-ые дахуулаад ябадаг болобо. 12 шаб шараханууд, 10 бод борохонууд дальбараанууд эхэ шара тахяагай дали юро багтажа ядажа иралжа байдаг болобо.

Һалхигүй нгаабрида, сарайн урдахи наруулида жаахануул дальбараанууд таража наадаба. Энэ шара тахяа тэргэ дээрэ даляа заһан-заһан дальбараануудайнгаа наадахые харан харан һууба. Холшог немецүүдэй хорото һомон тэһэржэ, тэрээнэй бутардаһанһаа эхэ шара тахяа нооһоо урхиргэн унашаба.

22 жаахануул дальбараанууд үншэржэ таран тархиран ябахадань Бадма улам хайрлажа, дулаан газарта суглуулдаг, харадаг, эдеэлүүдэг байба. Сарайн баруун-урда буланда хонодог дальбараануудһаа һүни бүри нэгэнииинь үгы болодог болобо. Хоёр һүни удаагаар хоёр дальбараа үгы болоо. 20-ниинь үлэбэ. Бадма хүбүүдээрээ гайхалсаба.

Хойто һүниинь Бадма Данилинтай сарайн хойто захада һолоомон дээрэ унтаһан байгаа. Дальбараанууд мүн баруун-урда буландаа обоорбо. Захада унтаха дальбараанууд олдоногүй ха,— шуулдана.

Үүр сайжа толо орожо байхада дальбараанууд шуулдан үймэн гүйлдэбэ. Бадмын үндыгөөд харахада: нэгэ гэрэогор шара голой һолонго нэгэ дальбараагай далиһаа хазаад арбагашуулжа байба. Бадма автомадаа абажа һолонгые буудажархиба.

Тэрэ үдэртөө эдэ харуулда байгшад амаралтада гараха боложо түхеэрбэ. Бадма дальбараануудаа хайрлаад буугай һомоной тэһэрхэгүй газарта абаашажа орхихо юм байна гэжэ 20 дальбараагаа тэндэ хэбтэһэн корзинка соо суглуулжа хээд, абаад ябаба. Бадма гурбан хүбүүдээрээ госпитальдоо ерэхэдэнь ябахаа зэһээд байба. Артиллеристнүүд машинануудтаа һуужа дуулагдан тыл гарахадань буу шуугай дуун үгы, амгалан хонгор нютагай арад зон эй тайгаһаа буужа байра байдалаа заһажа байна. Сагаан пулаадаар тархяа бооһон эхэнэрнүүд хубсаһа хунараа һэбижэ, уһа зөөжэ ябахань харагдана. Һагсагар гоё эрэ тахяа хорой дээрэ һуугаад шангаар донгодоно. Энэ байдал фронтынхидтэ һэниноор харагдажа, амгалан үе түрэһэн нютаг, өөрынь колхоз һанагдана.

Замаар үхэр буруу хүтэлһэншье, ябган тэргэ дээрэ юумэ хээд шэрэһэншье зон үргэлжэ субана.

Артиллеристнүүдэй привал боложо бүлта машинаһаа бууба. Баяртай омогтой гэр байрата буса жа ябагшадтай хөөрэлдэбэ. Ябган тэргэ дээрэ юумээ хэжэ шэрэһэн 3 жаахануул хүүгэдтэй залуу эхэнэртэй Бадма хөөрэлдэбэ. Тэрэ эхэнэр: «Үнеэ тахяаемнай немецүүд хуу абаа һэн даа. Баабаймнай армида. Энэ 3 хүүгэдтэй, малшье үгы тэртээ бусажа ябанаб даа» гэбэ. Бадма бага хүүгэдыень ехэтэ хайрлаад, машина дээрэһээ корзинкатай дальбараануудаа асаржа, «Таанарта бэлэг, тэжээжэ тахяа бэлгожо абагты» гэбэ. Хүүгэд ехээр баярлаба. Тэрэ эхэнэр баяр хүргэбэ.

«Машинадаа һуугты» гэһэн команда боложо, артиллеристнүүд саашаа ябаба.

Бадма намар шархатажа госпитальдо удаан аргалуулжа һайжарба. Госпитальһоо гарахадань Бадмые фронт эльгэбэгүй. Немецүүдһээ сүлөөлэгдэһэн районой РВК-дэ хүдэлмэридэ үлдээбэ. Бадма дайлалдажа ябахадаа сүлөөлэлсэһэн газартаа ошожо хүдэлмэрилбэ. Хабар болобо. Бадма командировкодо гаража нэгэ деревнидэ орой ерэбэ. Хабар деревни ерэһэн хүн хуушан заншалаараа һү ууха, үндэгэ эдихэ дуран хүрээд «Эндэмнай үндэгэн эдохо гү?» гэжэ гэрэй эзэнһээ асууба. «Үгы даа, немецүүд тахяаемнай хуу эдижэ эхэ таһалаа юм. Зарим айл ганса нэгэ тахяатайшье һаа үндэгэ даруулһан байха. Эндэ олон тахяатай гансал айл бии, тэд ба һал хүршэнэртөө үндэгэ дарүүлжа хубаагша, магад тэрэ айлда үндэгэн байжа болохо даа» гэбэ.

Үдэр Бадма сомоной совет соо хүдэлмэрилээд колхозой правлени ошожо ябатараа, нэгэ айлай газаа олон шаранууд, боронууд тахяагай байхые хараад, олон тахяатай айлынь энэ хаяа гэжэ һанаад ошожо орбо. Орохотонь хараһан шэнги эхэнэр байжа, хаана хараһанаа һанажа ядан байтарынь, стол тойрожо һууһан 3 хүүгэдэй нэгэн гүйжэ ботоод «Тахяа бэлэг үгэһэн дядя ерээ» гэбэ.

Бадма хүнтэтэй айлшан боложо хөөрэлдэбэ. Үндэгөөр хүндэлүүлбэ, хонобо. Мордоходонь корзинка дүүрэн үндэгэ бэлэг барижа, «абагты» гэжэ баалаһаар баалаба.

Полевая почта 21546 «И»

Шэнэ дуунууд

ЗАЛУУ ПОЧТАЛЬОН

(Лирическэ дуун)

Хүнгэн шаргал аззргань
Хүтэлһөө уруудан соёргоно.
Хүбүүн залуу почтальон
Хүхюу дуугаа зэдэлүүлнэ.
Харинһаа ерэһэн бэшэгүүдээ
Харахан сүүмхэһээ гаргаба.
Адрес гаршагынь һонирхожо,
Аман сооховоо уншаба.
Гэнтэ юундэшьеб, тэрээнэй
Гэрэл нюдэд уһаташаба.
Дууша хүхюу сээжэдэнь
Дулаан наран хиртэшэбэ.
Бүхэд нугалһан нэгэ бэшэг
Бүхэли үдэртөө хадагалба.
Наада энеэдээ мартанхай
Нара ортор ябуултаба.
Харанхы үдэшэлэн тэрэ хүбүүн
Хани инагтаяа уулзаба.
«Ушарһан инагшни шаг...
Уншыш».—гэжэ үгэбэ ...
Шанга дайнай гал ...
Шамдаа дурлан ...
һаань,—
Этигыш намдаа, хэ...
Энэ бэшэгыш үлэгүй...
Ахаһаам ерэһэн бэшэг г...
Амраг басаган харюуса...
Айлгаһан тэрээхэн бэшэ...
Айдар хүбүүн уншаба.
Дахяад шаргал азар...
Дабаан өөдэ соёрго...
Дулаан наран ягаа...
Дуугаа хүбүүн зэд...

Ч. ЦЫДЕНДА...

Шахаан тангари...

Түрэл садамни, харыт,
Түүхын урда һүгэдэнэм.
Түрэл садамни, шагныт,
Түрын дуугаар хүгжэмдэнэм.
Гвардейскэ туг хиоурынгаа
Хярхаг таалан үнэһэнэм.
Үлгэн дэлхэйн ногоон дээрэ
Үбдэг дээрээ һүхэрөөнэм.
Шадар баатар нүхэдни.
Шагныт, үгөө үгэнэл ба...
Шадар нютаг үбгэдтөө ...
Шахаа тангариг үргэнэл ...
Дайсан харшан немецы ...
Дайралдахыса дарахаб.
Барьһон зарһан газартаа ...
Бахалуурдажа алахаб!

Цэдэн ГАЛС...

ХИЛЫН СААНА

Баруун Европодохи дайнай ябуулганууд

ЛОНДОН, январиин 9. (ТАСС). Дундада далай дээрэ дайлалдажа байгаа союзнигуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай мэдээсэхэнь хадаа Италидахи фронтнууд дээрэ ямаршье хубилалта болоогүй.

Хүндэ бомбардировщиг... гэлдэр Австридахи дайса... гы замуудта ба Хойто ... хи сэрэгэй объектнүүдт... го хэбэ.

Бельгиискэ премьер-министр Черчилль Ид... хоёртой уулзаба

ЛОНДОН, январиин 9. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, бельгийскэ премьер-министр Пьерло гэгшэ Англяар ябаад мүнөө үглөөгүүр Лондондо бусажа ерээ. Бельгийск... сайдай завтрак дээрэ болбол Черчилль Иден уулзаһан байна.

Түсэбөө болзортонь дүүргэжэ шэнэ жэлые угтаһан коллективэйхид

Паровоз-вагон заһабаридаг заводой нүхэр Смирнов начальнигтай цехын коллектив декабрь һарынгаа түсэб дутуугүй дүүргэһэн байна. Түс коллективэйхид хэды бэрхэшээл байбашье, тэрэниие зайлуулжа, агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXVII жэлэй ойдо нүхэр Сталинай хэлэһэн түүхэтэ элидхэлдэ харюу болгон абаһан уялгаяа болзор соонь дүүргэбэ.

Декабрь һара соо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ залуу токарьнуудай нүхэр Жадикова гэгшын бригада шалгаржа гараа. Энэ бригадынхид ноябрь һарынгаа түсэб 206 процент дүүргэжэ завод соогоо нэгэдэхи ба город соогоо хоёрдохи һуури эзэлжэ, декабрь һарынгаа түсэб 210 процентһээ доошо бэшэ дүүргэхэ бди гэһэн уялга абаһан аад, тэрээнээ 260 процент дүүргээ. Бригададань ВЛКСМ-эй заводской комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Мастер нүхэр Иевлев гэгшын участогай токарьнууд муу бэшээр хүдэлмэрилжэ түсэбөө хүсэд дүүргээ. Мүн тэрэшэлэн мастернууд нүхэд Колесникова, Леонтьева ба Болякова гэгшэдэй бригаданууд муу бэшээр ажаллаба. Токарь нүхэр Слободчиков гэгшэ ажал дээрээ эрхим жэшээ харуулжа, зарим үдэртэ нормоёо 400 процент хүртэр дүүргэнэ. Токарьнууд нүхэд Яковлев, Светличный, Сухов ба бусад ажалдаа эдибхитэйгээр хандана.

Игэжэ түсэбөө болзортонь дүүргэжэ шэнэ жэлые угтаһан коллективэйхид мартын 2-то гүйсэхэеэ байгаа республикынгаа алдарта ойе ажал дээрээ амжалтатайгаар угтахын түлөө шэнэ шэнэ уялгануудые абан бүлтадаа мүрысөөндэ эролсобод.

Н. РАЧЕВ.

ЗАРЛАЛ

Мүнөөдэр Пединститудай лектори соо үдэшын 8 часта «Газарай эртэ урдын байдал» гэһэн темээр профессор Н. Г. Николаев лекци уншаха.

* * *

Улаан Армиин Байшан соо үдэшын 9 часта «Нойр ба зүүдэн» гэһэн темэтэй лекци зоовет институдай доцент В. Я. Суетин уншаха.

Улаан Армиин Байшан соо билет худалдагдаха байна. Билетэйнь сэн 3 түхэригтэ.

Лекционно бюро

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛС...

Мүнөөдэр кинодо

„ПРОГРЕСС" КИНО-ТЕ...
Дайнай һүүлэ...
үдэшын 6 час...
Үдэшын 6,8,10 ч. э...

„ЭРДЭМ" КИНО-ТЕА...
Хүхюу хүүгэд
Үдэшын 6,8,10 ч. эх...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, ТЕЛЕФОНЫ: ответ. редактора—23, АТС—180; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отдел... партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03, писеми переводов—6-03 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

Н—00267. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж ...